

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ, מועד ב' תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 011261
קובץ: תשובות סופיות

עברית: לשון

הוראות לנבחן

- שימו לב: שאלון זה מיועד אך ורק לתלמידים הלומדים במסגרת "סמסטר ראשון כבר בתיכון"
- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
- פרק א – תחביר / פרק ב – מערכת הצורות – יש לבחור באחד הפרקים – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 4).
- ד. הוראה מיוחדת: יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.
- שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.
- השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק א: תחביר

שאלה 1

א. (1)

I. משפט מורכב: [מכיוון שאנשים אינם אוהבים כללים] [המונעים מהם חופש דיבור] [פסוקית לוואי], [פסוקית סיבה העוינות שלהם כלפי התקינות הפוליטית הייתה רק עניין של זמן].

II. משפט פשוט.

III. משפט איחוי: [הרחקה מכוונת של רגשות ומחשבות מן התודעה מאפשרת שליטה בדחפים], איבר א [אך היא הרסנית לנפש האדם], איבר ב

(2) I. חופש – מושא; II. בארצות הברית – לוואי; III. הרסנית – נשוא.

ב. לאחר החלפת המילה "זקן" במילים "אזרח ותיק" הוחל השינוי על כל הפרסומים של המדינה.

שאלה 2

א. (1)

I. המונח "תקינות פוליטית" מלמד [כי המילים נבחרו משיקולים אידאולוגיים].

II. ["המרת מילים קיימות במילים אחרות לא תשרת את המטרה שלנו"], טוענים מבקרי התקינות הפוליטית. (2) מושא (פסוקית מושא).

(3) לטענת מבקרי התקינות הפוליטית, המרת מילים קיימות במילים אחרות לא תשרת את המטרה שלהם (או: שלנו).

ב.

	החלק הכולל	התפקיד התחבירי	הקשר הלוגי
משפט I	עדית ודתית	לוואי	הוספה (ריבוי)
משפט II	אינה פותרת (בעיות), אלא מתעלמת (מהן לחלוטין)	נשוא	ניגוד
משפט III	בירושלים או בתל אביב	תיאור (מקום)	ברירה

שאלה 3

א. (1)

נושא	אוגד	נשוא
היא (II)	נהפכה (I), הוא (IV)	אין (III), נעשו (V)

(2)

נשוא מורחב: עלולה להקצין (II)

הסגר: למשל (III)

מושא כולל: התנהגויות והתבטאויות (II)

תמורה: אפליה על רקע גיל (V)

ב. ההנחה של רבים מאיתנו היא [כי]מה שישנה את המחשבות ואת התחושות שלנו[פסוקית נושא, הוא שינויים בדרכי ההתבטאות]פסוקית נושא.

שאלה 4

א. (1)

משפט I: ואילו – השוואה / עימות.

משפט II: חרף – ויתור / הסתייגות.

משפט III: נועדה – תכלית.

(2) הכוונות של תנועת התקינות הפוליטית טובות, ולמרות זאת היא מושכת ביקורת מחוגים שונים.

(אפשר גם: "...טובות, אף על פי כן / בכל זאת / עם זאת היא מושכת ביקורת...")

ב. לפני וי"ו החיבור יש פסיק משום שהיא מחברת בין שני איברים של משפט איחוי (שני משפטים שווי מעמד,

לכל אחד נושא ונשוא משלו), ואילו לפני "או" אין פסיק משום שהיא מחברת בין שני רכיבים של חלק כולל

(שני רכיבים באותו תפקיד – לוואים של השם "הערות") בתוך איבר אחד.

ג. I. איזה – לוואי.

II. מדוע – תיאור (סיבה).

III. על מי – מושא.

שאלה 5

המילה	חלק הדיבור	התפקיד התחבירי
מהגרים	שם עצם	לואי
מעוניינות	פועל	נשוא
נפרדות	שם תואר	לואי
גורם	שם עצם	נושא

א. I. פסוקית נושא.

II. פסוקית לואי.

III. פסוקית תנאי.

ג. משפט 1: משתמשי הרשת החברתית התבטאו במילים לא תקינות פוליטית ברשומות שלהם.

משפט 2: חשבונותיהם נחסמו.

משפט 3: הם גילו זאת לאחרונה.

פרק ב: מערכת הצורות

שאלה 6

הפועל	השורש	הבניין
קרויה	ק-ר-א	קל (פעל)
נועדה	נ-ו-ע-ד	נפעל
אששה	א-ש-ש	פועל
הוכחה	ה-כ-ח	הופעל
להביע	נ-ב-ע	הפעיל
מתקוממים	ק-ו-י-ם	התפעל
מענינים	ע-נ-י-ן	פועל

א. (1) אפליה, להפלות, מפלה.

(2) פל-י/ה.

שאלה 7

א. (1)

הוֹבִילָה – י/ו-ב-ל

בָּלִוי – ב-ל-י/ה

יָבֵלוּ – נ-ב-ל

בָּלָאי – ב-ל-י/ה

בָּלִילָה – ב-ל-ל

(2)

הפועל: הובילה – הבניין: הפעיל

הפועל: ייבלו (יָבֵלוּ) – הבניין: קל (פעל)

- ב. • המילה תִּקְנִי (1) גזורה מן השורש ק-נ-י/ה ונוטה בבניין קל (פעל) ובגוף נוכחת.
• המילה תִּקְנִי (2) נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי, מן הבסיס תִּקֵּן ומן הצורן הסופי יִי, שמשמעותו שם תואר (תכונה: "שיש בו / העומד ב...").

ג. שם תואר: השורש י-ש-ר, המשקל קִטִּיל.

פועל: השורש ש-י-ר, הבניין קל (פעל).

שאלה 8

א. זוג 1: הִמְרָה, הִבְדֵּל – הבניין המשותף: הפעיל.

זוג 2: קָדוּם, קִבְּלָת (קִבְּלָה) – הבניין המשותף: פיעל.

ב. (1) עָסַק – עָסוּק.

(2) הִסִּיק – הִסָּק: הפעיל; נִשְׁנָה – הִשְׁנוּת: נפעל; צָנָה – צָנָה: פיעל.

ג.	משקל קִטִּילון	משקל קִטִּילון	בסיס וצורן סופי
	פְּזֻמוֹנִים	עֲקָרוֹנוֹת, זְכָרוֹנוֹת	פְּסָלוֹנִים, סְרֻטוֹנִים

ד. • הִשְׁיָרָה (מבט)

• הוֹתִירוֹ (שטח נקי)

שאלה 9

- א. (1) מביאה - להביא; נתון - לתת; מבטאים - לבטא.
(2) נתון - שם עצם; מבטאים - פועל; מודע - שם תואר.

- ב. (1) השם: מנבת - המשקל: מקטלת.
(2) שני השמות: מקפא, מדיח - המשקל המשותף: מקטיל.

ג. מהות

ד. החטאה, בריאה, המצאה

שאלה 10

- א. (1) מנעד.
(2) הלחם בסיסים (מן + עד).

- ב. (1) מועדון.
(2) אוסף של דברים (קובץ).

- ג. תקינות: שם עצם מופשט (הפשטה).
פוליטית: נקבה.
תקינות: ריבוי בנקבה.

ד. (1)

בסיס עברי וצורן סופי עברי	בסיס עברי וצורן סופי לועזי	בסיס לועזי וצורן סופי עברי
פְּרָסוּמָאִי, מִשְׁפָּטָן	תִּיכוֹנִיסָט	סוֹלֵן, פִּיזִיקָאִי

(2) הבסיס של המילה תנ"כי הוא נוטריקון (ראשי תיבות): תנ"ך = תורה, נביאים, כתובים.

ה. (1) תחזוקאי.

(2) בסיס וצורן סופי (תחזוקה + אי).

(3) משום שלמילה "שָׁרֶת" (מן השורש ש-ר-ת - לשרת אחרים) יש משמעות נלווית (קונוטציה) שלילית של נחיתות ומעמד נמוך, ואילו "אב בית" מבטא כבוד, אחריות וסמכות.

כל הבגרויות בלשון עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/lashon